

Terugblik Potato Europe in Emmeloord

Uitdaging van dit jaar: sch

schadevrij rooien

Gebroederlijk naast en achter elkaar haalden alle rooi-machines tijdens de rooi-en inschuurdemonstratie van Potato Europe gezamenlijk de laatste aardappelen uit de grond. De rooi-omstandigheden konden niet beter wat betreft weer en grond. Maar schadevrij rooien is dit jaar dé uitdaging, zegt Ton Kempenaar van Stichting Schoolboerderij 'De Drieslag', eigenaar van het demoterrein in Emmeloord.

Cijfers waren in de week van de Potato nog niet beschikbaar, maar alle aardappelen van het demoveld van de Potato zijn inmiddels verwerkt. Dat de onderwatergewichten hoog waren, was vooraf bekend. Dat heeft niet geleid tot problemen bij de rooidemo, zegt Kempenaar. „De aardappelen zijn meteen geleverd, ze gingen naar diverse afnemers. Alle vrachten zijn geaccepteerd door de verwerkende industrie en dat is het belangrijkste criterium; de kwaliteit was dus goed.” Maar

het is dit jaar extra oppassen, waarschuwt hij. „Dé uitdaging van dit seizoen, met de hoge onderwatergewichten, is om alles netjes in de schuur te krijgen en netjes te kunnen bewaren.”

Kiemremmers

De Innovation Award lijkt voorbehouden aan kiemremmers. Won in 2005 Luxan met het middel Talent, dit jaar ging de Award naar Restrain Company met ethyleen als kiemremmer. „Dit is een kroon op ons werk”, laat Dirk Garos van Restrain Company weten. „We hebben er tien jaar aan gewerkt om het product geregistreerd te krijgen en het heeft ruim vijf miljoen euro gekost.” Het moeilijke is volgens hem om te zorgen dat de concentratie ethyleen in de bewaarruimte constant op hetzelfde niveau blijft, zonder explosiegevaar. Ethyleen is toegelaten in de biologische teelt en het laat geen residu achter op de knol.

Tjaart Hofman van Certis kondigde tijdens het symposium van Potato Europe de komst

van een nieuwe kiemremmer aan: Fazor. Het middel heeft dezelfde werkzame stof als Royal MH, maleine hydrazide. De toepassing is ook vergelijkbaar met die van MH in uien. „Het middel wordt in het veld gespoten, het moet worden opgenomen door het gewas”, zegt Hofman. Evenals bij uien is ook hier de timing van de bespuiting belangrijk om het middel op de juiste plaats te krijgen: in de knollen. Het middel blijft twee tot vier maanden aanwezig in de knollen. Een prettige bijwerking van het middel is dat het ook effectief is tegen opslag in het volgende groeiseizoen.

Snelle virustest

De Nederlandse Algemene Keuringsdienst (NAK) werd tweede in de strijd om de Innovation Award met Direct Tuber Testing (DTT). Met deze methode kunnen per monster vier ziekteverwekkers (virussen, bacteriën) worden aangetoond. Een pluspunt van de test is de snelheid. „De uitslag kan binnen vier tot vijf dagen bekend zijn”, zegt Eric Casteleijn

▲ Op de demovelden lagen veel verschillende objecten. De bezoekers kregen informatie over onder meer alternatieve strijd, groenbesters en verschillende soorten kunstmest.

van de NAK. „Dat is vier weken sneller dan via ELISA.” De tijdswinst komt doordat rechtstreeks aardappelweefsel wordt getest. Bij ELISA moet uit het topoo eerst een plantje groeien, waarna het plantsap wordt onderzocht op virus.

Een snelle test is belangrijk aan het begin van het afzetseizoen, als pootaardappelen vlot na het roeien naar hun exportbestemming moeten. De kiemrust van de aardappelen speelt bij DTT geen rol meer en gooit dus geen roet in het eten bij de eerste virusonderzoeken. „En aan het eind van het seizoen moeten we de plantjes in een verwarmde kas laten groeien. Dat is duurder dan de snelle test.” De NAK biedt beide testen aan. Casteleijn: „ELISA blijft betrouwbaar en relatief goedkoop. Bovendien is het de internationale standaard.”

AARDAPPELRAS GEDOOPT: MONTE CARLO

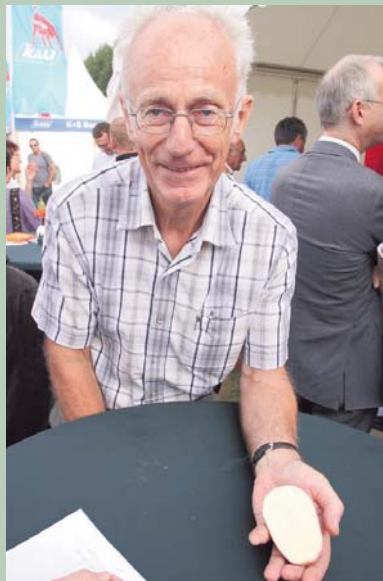
The Potato Company (TPC) heeft dit jaar een nieuw ras consumptieaardappel op de rassenlijst. Tijdens de Potato is dit ras Monte Carlo gedoopt. Opvallend aan het ras is de hoge AM-resistentie.

„Dit is toch wel heel uniek”, vond kweker Van Loon. „Naar mijn weten is de Monte Carlo het eerste aardappelras, dat gedoopt wordt. Nieuwe tulpenrassen worden vaak wel gedoopt.” Van Loon heeft 35 jaar ervaring in het kweken. Bijzonder aan de Monte Carlo is de hoge resistentie tegen aardappelmoeheid, tegen alle pathotypes; A, B, C, D, E en F. Onder de pathotypes D en E vallen de Globodera pallida-types 2 en 3. Onder de pathotypes A, B, D en F vallen de Globodera rostochiensis-types 1 tot en met 4.

Naast de AM-resistentie heeft Monte Carlo een hoog cijfer voor schurft (8). Volgens de kweker is het ras weinig gevoelig voor stootblauw en stressbestendig. Het kooktype is B en de structuur is een klein beetje bloemig. „Graag had ik de schilkleur donkerder rood willen hebben.

Monte Carlo is lichtrood met wit vlees. Vanwege de lichte vleeskleur is het geen aardappel voor de Nederlandse markt. Wel is hij geschikt voor de export, bijvoorbeeld naar Zuid Europa en Noord Afrika.” Monte Carlo geeft volgens Van Loon een goede, maar niet extreem hoge opbrengst. Zonder de uitgebreide AM-resistentie was hij niet met dit ras verder gegaan. Vanwege de hoge resistentie verwacht hij veel vraag naar dit nieuwe aardappelras. De kweker denkt dat meer consumptierassen met AM-resistentie op de markt komen. „Boeren hebben grote interesse daarvoor.”

De basis van het ras legde Van Loon in 2001. Vijf jaar geleden zette TPC het ras Monte Carlo uit op proefvelden op verschillende plaatsen in het buitenland. „In het Middellands Zeegebied geeft deze een enorme opbrengst van 60 tot 70 ton”, vertelt Gaby Stet van TPC. „Het is een homogene aardappel.” Het doel van Stet is om snel nieuwe rassen op de markt te brengen: „We gaan ervan uit dat de kweker een goed ras levert. De proeven, die de kweker al met het ras heeft gedaan, gaan wij als handelshuis niet herhalen. Dat scheelt tijd.” Het handelshuis bracht op de Potato negen nieuwe rassen onder de aandacht, waarvan acht nog niet op de rassenlijst staan.

▼ Bezoekers uit binnen- en buitenland praten bij op de vakbeurs van Potato Europe.

Duurzaam waterbeheer

De derde prijs werd uitgereikt aan Jan Hadders van Dacom voor het Dacom Watersave Sensor System. „Natuurlijk wil iedereen graag winnen, maar we zijn toch blij met de derde prijs”, laat Hadders genoeglijk weten. Dit systeem informeert de teler over de beschikbaarheid van water voor het gewas. Daarmee

◀ Natuurlijk lieten de aardappelhandelshuizen hun nieuwe en bekende rassen zien.

weet de teler wanneer beregenen nodig is. Vooral in landen als Israël en Saoedi-Arabië hoopt Hadders op een grote vraag. „In dergelijke droge klimaten wordt te veel beregend. De landbouw gebruikt 70 procent van alle water. Duurzaam watergebruik speelt een steeds belangrijkere rol.” In Nederland introduceerde Dacom al eerder de bodemvochtsensor. Het Watersave Sensor System wordt vanaf eind september in massa geproduceerd.

Duurzaam

Een van de vele buitenlandse bezoekers aan Potato was Gerhard Meiborg, directeur van het landbouwbedrijf van Farm Frites in Polen. Het bedrijf is uitgeroepen tot Flagship Farm van McDonalds, meldt hij. „En daar zijn we best trots op.” Het houdt in dat het bedrijf duurzaam produceert met oog voor het milieu, arbeidsomstandigheden en rentabiliteit. Het bedrijf is 3.500 hectare groot, met 950 hectare aardappelen waarvan 280 hectare pootgoed.

„Duurzaamheid is een hot item waar we veel aandacht aan hebben besteed”, zegt Meiborg. Zo gebruiken ze een beslissingsondersteunend systeem (BOS) bij het spuiten tegen

phytophthora en heeft het bedrijf het ontstennen afgeschaft. Bij ontstennen worden voor de aardappelteelt eerst bedden gemaakt, daarna worden de stenen uit de bedden geroid en tussen de bedden gelegd. Daarna kan een tweerijige pootmachine op de bedden aardappelen potten. „Op 100 hectare hebben we het ontstennen achterwege gelaten. We kunnen nu met vierrijige machines potten en rooien. Dat scheelt enorm veel arbeid. We hebben wel meer mensen nodig voor het stenen rapen en we gaan uit van wat extra machinekosten, samen zo'n 100 euro per hectare. Maar ontstennen kost 400 euro per hectare.”

▲ ◀ Agrifac toonde de zelfrijdende rooier Tapir met een verplaatsbare cabine. Bij het rooien staat de cabine achterop de machine, zodat de bestuurder goed zicht heeft op het rooiwerk en op de rooiëttetten. Bij het rijden op de weg kan de cabine voor een goed overzicht naar voren worden gezet. De machine is bovendien voorzien van een balanceringsysteem. Grote cilinders bij de achteras houden de rooier continu horizontaal, zodat de aardappelen goed verdeeld blijven over de hele breedte van de rooiëttet.

ONTWIKKELINGSHULP MET HIGHTECH AARDAPPEL

Onderzoekers over de hele wereld zijn al geruime tijd op zoek naar een aardappel die resistent is tegen phytophthora. De zoektocht heeft in Wageningen geleid tot de ontwikkeling van de cisgene aardappel, waarbij resistenties uit wilde aardappelsoorten gericht kunnen worden ingebouwd in bestaande rassen. Deze techniek willen de Wageningers nu samen met internationale partners beschikbaar maken voor ontwikkelingslanden die voor hun voedselvoorziening voor een belangrijk deel van de aardappel afhankelijk zijn. Drie partijen hebben hiervoor een intentieverklaring getekend tijdens het Potato2009-congres in Emmeloord. Pamela Anderson van het International Potato Centre (IPC) in Lima (Peru), Ernst van den Ende van de Plant Sciences groep van Wageningen UR en Ronnie Coffman van Cornell University in de Verenigde Staten (van links naar rechts) ondertekenden de verklaring.

Anton Haverkort, onderzoeker bij PRI en trekker van het Nederlandse onderzoeksprogramma: „Ik ben blij dat het IPC met Nederland wil samenwerken. Op deze manier hoeven wij niet in ons eentje naar ontwikkelingslanden. Wij weten meer van genetisch gemodificeerde organismen, terwijl het IPC meer verstand heeft van ontwikkelingslanden. Cornell University werkte al vanuit een Amerikaans hulpfonds aan de ontwikkeling van resistente rassen in ontwikkelingslanden, maar deed dat tot nu toe met één resistentiegen. Wij hebben ervaring met het stapelen van resistenties en we doen dat bovendien merkervrij, wat de toelating waarschijnlijk eenvoudiger maakt.”

De bedoeling is dat de samenwerking gaandeweg wordt uitgebreid met onderzoeksinstanties en universiteiten in de ontwikkelingslanden. Samen met de lokale telers zullen zij zich de kennis moeten eigen maken die nodig is om de nieuw ontwikkelde rassen goed te kunnen inzetten. Het inventariseren van de aanwezige phytophthorastammen is daarvan een onderdeel. Volgens Haverkort is het nadrukkelijk niet de bedoeling dat de landen patentgeld moeten betalen voor de Wageningse techniek. „Daarvan worden ze vrijgesteld.”

Hoewel de focus van het initiatief ligt op voedselzekerheid, hebben de partijen afgesproken dat zij bestaande handelsrelaties niet zullen frustreren. Dit geldt ook voor exportbestemmingen van Nederlands pootgoed.

